יג: יציאות השבת פרק ראשון שבת

בימי לבוניך מהו אצלך. לא משוס שיש לחלק בין נדות לגיון דהא אמר ר"ע בפרק במה אשה יוצאה (לקמן דף סד:) הרי היא כנדתה עד שתבא במים אלא לפי שידע אליהו שכך היה המעשה ור"מ ורש"י פירשו בפרק אע"פ (כתובות דף סא. וסס) גבי שמואל מחלפא ליה דבימהו בידא דשמואל היינו בימי ליבונה אין נראה כדפירשתי ור"מ פירש שהיו רגילים לבטול שמי טבילות אחת לסוף שבעה לראייתה שהיא טהורה מדאוריתא כהן טבילה ואחת לסוף ימי ליבון לכך היה מיקל אותו האיש ורש"י היה נוהג איסור להושיט מפתח מידו לידה בימי נדותה וגראה לר"י שיש סמך מסדר אליהו דקתני אמר לה שמא הבאת לו את השמן שמא הבאת לו את הפך ומיהו התם מסיים ונגע בך באצבע הקטנה ומפרק אע"פ (שם) דאמר אביי מנמ' ליה אפומיה דכובא ורבא מנמ' ליה אבי קדיא אין ראיה כי שמא דוקא במזיגת הכוס שיש חיבה יותר דאמר התם אבל אחר דברים לא ומהכא דקאמר אכל עמי ושתה עמי יכול להיות שלא הקפיד אלא על הסכיבה: **מטה** חדא הוא. ופלטי בן ליש שנעץ חרב בינו לביבה (סנהדרין פ"ג דף יט:) איבא לאימר שרחוק ממנה היה ביותר והיה פחות ליר"ר שלא היה משוס יחוד או שמא סבר כשאול שלא היתה מקודשת לדוד ומתמיר על עצמו היה מלבא עליה:

רש"י גרים [וכן ר"מ] ואלו תנן הני דאמרן ומכיא ראיה דאומר במדרש (פ' משפטים) כל מקום שנאמר ואלה מוסיף על הראשונים אלה פסל את הראשונים ועל המדרש קשה לר"י דאלה דברי הברית (דברים כח) קאי אמה שכתוב למעלה:

ש"מ ואלו תנן. דלא קתני בתר הכי כדקתני במתניתין: **אוכל** ראשון ואוכל שני. אי תנן אוכל ראשון לחוד לא הוה ידעינן מיניה אוכל שני ואי תנא אוכל שני הוה אמינא דאוכל ראשון נמי טמוי מטמא):

והשותה משקין טמאים. לא שייך כהו ראשון ושני דלעולם משקין תחלה הוו אע"ג דאכמי לא נגזר כמו שאפרש בסמוך מ"מ היה כדעתם לגזור מיד וצריכא לאשמעינן משקין ואוכלין כדאמר בסמוך דהך דמשקין לא שכיח ואי תנא משקין ה"א דוקא משקין דתמיני אבל אוכל לא פסיל כלל: **והבא** ראשון ורוכו במים שאובין. וא"ת מיפוק ליה שהוא טבול יום וי"ל דנפקא מינה דאפילו העריב שמשו פוסל עד שיחזור ויטבול: **וטהור** שנפלו על ראשון כו'. וא"ת מ"ש דבטהור לא גזרו כ"א בנפל ולא גזרו נמי בביאה כמו בטבול יום וגראה לר"י דבטהור לא רצו לגזור ויותר אלא דוקא בנפילה שרגילים להפיל עליהם מים שאובים אחר שבטלו במים סרוחים כדאמר בסמוך והיו נותנים עליהם ג' לוגים מים שאובים [וע"ע חוס' גיטין טז. ד"ה הנא]: רבי פוסלין תרומה במגעו: **והידים.** פתמן קודם נטילתן: **ובטבול יום.** ולקמן [יד:] פריך בטבול יום מדאוריתא הוא: **והאוכלין והכלים שנטמאו במשקין.** לקמן [שם] בעי לה: **מאן תנא.** מי הוא האומר כן: **פסלי.** את התרומה ואותה תרומה לא תפסול אחרת שוב במגעה: לא

ושימש תלמידי חכמים. להסכירו סתומות המשנה וטעמיה והוא הנקרא תלמוד: **גדוסיך.** כל שבעה של ראייה ראשונה: **ליבוניך.** כגון זבה שסופרת שבעה נקיים משפסקה וצריכה להיות לובשת לבנים לבדיקה שמא תראה ותסמור פסירתה: **כנדה טומאסה.** ועד שתבא במים לטעילה היא נדתה דמרבינן מתהיה נדתה כהויתה תהא עד שתבא במים כתורת כהניס: **מעה חדא הוא.** רחבה ולא קירוב בשר הוא: **וסבר דשרי בהכי: סינר.** פוליינ"ט שהיא מוגרת בו ומגיע ממתנים ולמטה:

מתני' ומנו וכו'. כתו למנין ומנאלו של ב"ש מרובין: **גמ' ה"ג ואלו סגן הני דאמרן או דלמא אלו סגן הני דבעינן למימר קמן.** ואלו קאי אדלעיל[1] לא יפלה את בליו ולא יקרא לאור הנר ואלו מן ההלכות כו' לו דילמא אלו תנן ובקאי לקמן אאין שורין דיו[2]: **ס"ס.** דאתרתי קמיימי קאי אכל אינך ולאו משמועה עשר דבר ניהו ולקמן בגמרא מפרש להו: **מגילת תענית.** לפי שאתר כל מעשה וכריתא לא היו כתובין דאסור לכתבם וזו נכתבה לזכרון לדעת ימים האסורין בתענית לכך נקרא מגלה שכתוב במגלת ספר: **מחכיכין את הלרוס.** שנגאלין מהן והנס מביב עליהן להזכירו לשבחו של הקב"ה וכותבין ימי הנס לעשותן יום טוב כגון אלין יומין דלא להתענאה בהון כו': **אין אנו מספיקין.** לפי שהן תדירות. [3]ל"א אין אנו מספיקין[4] מלעשות י"ט בכל יום: **אין שוטה נפגע.** אין פגע רע בא עליו כלומר אינו מכיר בפגעיו כך כמה נסים בחיים לנו ואין אנו מכירין בהן: **כשר מם שבחי.** הגדל בחדש המי מחמת מכה או מחמת כויה אינו מרגיש באיחמל כשחותכין אותו: **דברי תורה.** כגון נגילה וטרפה וגו' לא יאכלו הכהניס[5] הא ישראל אוכלים וכגון וכן תעשה בשבעה במודש[6] היכן נרמז קרבן זה בתורה: **גרבי.** למאור ולמזונות: **ודרשן.** כדדרשינן להני קראי במנחות (דף מה.) דמשוס דאשתרי מליקה בחטאת העוף בגייהו הוצרך להזהירם על מליקת חולין שהיא בגילה: **האוכל אוכל ראשון.** מן התורה אין אוכל מטמא אדם האוכלו חוץ מנבלת עוף טהור אבל בגלת בהמה לא כדאמר במסכת נדה (פ"ה דף מב:) מי שאין לו טומאה אלא באכילתה יאמר זו שיש לה טומאה קודם שיאכלנה וכ"ש אוכל ראשון אם יש לו טומאה אבל הטומאה אבל הן גזרו באותו היום כדמפרש טעמא לקמן בגוהלו. ושיערן לפסול את הגויה בחלי פרס בפרק יום הכפורים (יומא ד' פ:) והתם נמי אמר הנא לטומאת גויה דאלו דאוריתא. ומנאתי בספר ערוך[7] משונה טומאה זו מטומאה דאוריתא דסבי לה בטבילה לתרומה ולא בעיא הערב שמש דמניא בספרא[8] אין האוכל אוכלים טמאין ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **והכא.** דאמר שבבל מטומאתו במים שאובין בו ביום: **ובהור.** גמור שנפלו על ראשו בו': **והספר.** כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים

מסורת הש"ס

1) [לעיל יג.], 2) לקמן קנב. ברכות יח:, 3) מגיגה יג. מנחות מה., 4) זכן פ"ס מ"ר, 5) [פי' מאכל כמו איתן אוכל כהנים בפרשת תקן ועי' תו"ש פרק ב' דבוכה מ"ה], 6) [נעיין טז.], 7) פסחים יט:, 8) [ריקנא עון], 9) [סוף מגורע יב"ח לקמן סד:], 10) [דף יח.], 11) [דף יח:], 12) פ"ח אינו וחכל פירות אחר. מהר"ם, 13) [מספיקין. רש"ם], 14) [חזוקאל מדל], 15) [שם מה.], 16) [ערך גויה ח'], 17) [שמיני פרק ז].

תורה אור השלם

1 וואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה: ויקרא יח יט

2 אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל: איוב יד כב

לעזי רש"י

פורציינ"ט. הגוזרה.

רבינו חננאל

ושימש ת"ח הרבה ומת בחצי ימיו ושאל אליהו את אשתו בימי נדותיך מהו אצלך, ואמרה לו חס ושלום אפילו באצבע קטנה לא נגע בי, בימי לבוניך מהו אצלך, פירוש בז' ימי נקיים, (ואף) (והיא) אמרה לו אכל עמי ושתה עמי ושמן עמי ורשן עמי בקירוב בשר ולא עלה על דעתו דבר אחר, אמר לה ברוך המקום שהרגו שלא נשא פנים לתורה שנאמר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. במערבא אמרי כך אמרה לו מיטה חדא הוא, ופיגר מספיק ביניהם. **פשטנא** ממתניתין דתני אין פוחלין לאור הנר ואין קורין לאור הנר אילו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניא בן חזקיה בן גרון ש"מ אלו הן, שכבר הוכרנום ולא מה דבעו למימר לקמן. ת"ר מי כתב מגילת העניתן, אמרו חנניה בן חזקיה בן גרון וסיעתו שהיו מחבבין להזכיר ימי צרות בשמחה. ארשב"ג אף אנו כו' שאלמלא הוא נגנז ספר יחזקאל שדבריו סותרין דברי תורה. פירש יש בספר יחזקאל דברים שמראין כאילו סותרין דברי תורה כגון קרבנות המוערים וחנוכות ויביאנא כהן. יבא חנניא בן חזקיה הרישן כגון המחוב בתר(רה) ונתברר שספר יחזקאל והתורה שרין. פיס' שמונה עשר דברים גזרו בו ביום. ואילו הן דתנן [אלון] פיסלין את התרומה האוכל אוכל ראשון והאוכל אוכל שני כו', מי אוכל ראשון הוא שנגע בו השרץ, ואוכל שני הנוגע במשקין כמה שנגע בו השרץ, אבל אוכל לא שאין אוכל מטמא אוכל, ושניהם

עין משפט נר מצוה

קד א מיי' פ"ח מהלכי' ש"ב הלכה יח סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סימן קנה ב מיי' שם טור שו"ע שם סעיף יד:

מוסף רש"י

בימי נדותך מה הוא אצלך. ואליהו שמע שיבשה של מעלה שלפיכך נענש אותו תלמיד, ולפיכך שאל לה איסור נדה משאר איסורין. ומה שאמר על הנדות תמילה ואחר כך על הליגין, לפי שהיה רוצה שתתבלה, וכן אמר לה בימי נדותך מהו אצלך, דשמא נכשל בהן ולפיכך נכנסת, ואמרה לו חס ושלום וכו' השמה אחרי לי מכה בימי לבוניך מהו אצלך (הארוה"ב סי' א, המרדכי עבודה מחדש סי' תצא), שאלמלא הוא נגנז ספר יחזקאל. שיש בסופו דברים בקרבנות שסותרין דברי תורה (חגיגה יג.). גרבי שמן. (מנחות מה.). והבא ראשון ורוכו. כשהוא טהור, במים שאובים. כתוב אבלי (עיין מו.). והידים. אפילו אחתן אם נגע בתרומה בלא נטילת ידים (פסחים יט:).

תוס' ישנים

א) ולו תני מקרן ואוכל שני ה"מ דמיירי במשקין שני אבל אוכל ראשון ה"מ דמשמע ולא"ג דהמשקין לעולם תחלה הוי אכתי לא נגוז ועוד אוכל ראשון דהוי ראשון דאוריי' ה"מ דמיירי ממשקין שהם תחלה דלא מדרבנן:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com